

Nefrostomiekatheter (urinedrain)

Een nefrostomiekatheter (urinedrain) is een slang die via de huid rechtstreeks in de nier is gebracht. De katheter zorgt voor de urineafvoer uit de nier naar buiten toe. Om de kans op infecties te voorkomen is het belangrijk de katheter goed te verzorgen en het verwisselen en aansluiten van de urineopvangzakken hygiënisch uit te voeren.

Een nefrostomiekatheter kan tijdelijk of blijvend zijn. De uroloog geeft aan hoelang de katheter nodig is en wanneer deze moet worden verwisseld of verwijderd.

Een nefrostomiekatheter blijft goed in de nier liggen omdat er aan het einde van de slang een krul of ballon zit. Om te voorkomen dat de katheter bij de insteekopening knikt en zo de afvoer van urine belemmert, wordt deze met een speciale pleister vastgeplakt aan de huid. Via de katheter loopt de urine uit de nier in een urineopvangzak. In de meeste gevallen zit de nefrostomiekatheter ook nog vastgehecht.

Overdag wordt de urine opgevangen in een steriele urinebeenzak. Deze heeft meestal een inhoud van 500 ml en kan 7 dagen aan de katheter verbonden blijven. De beenzak is door middel van bandjes om het been bevestigd onder de gewone kleding. Aan de onderkant van de beenzak zit een aftapkraan waarmee de zak eenvoudig in het toilet gelegd kan worden. Voor de nacht moet de nachtzak aan de beenzak gekoppeld worden. 's Nachts wordt de urine opgevangen in een urinenachtzak. Deze zak kan meer urine opvangen, zodat u rustig door kunt slapen.

Thuisgebruik nachtzak

De nachtzak mag thuis 1 week gebruikt worden, 's morgens afkoppelen, legen in het toilet en doorspoelen met water, weer legen en weghangen tot de avond om weer aan te sluiten (dopje dus bewaren voor een gesloten systeem).

Verzorging van de katheter

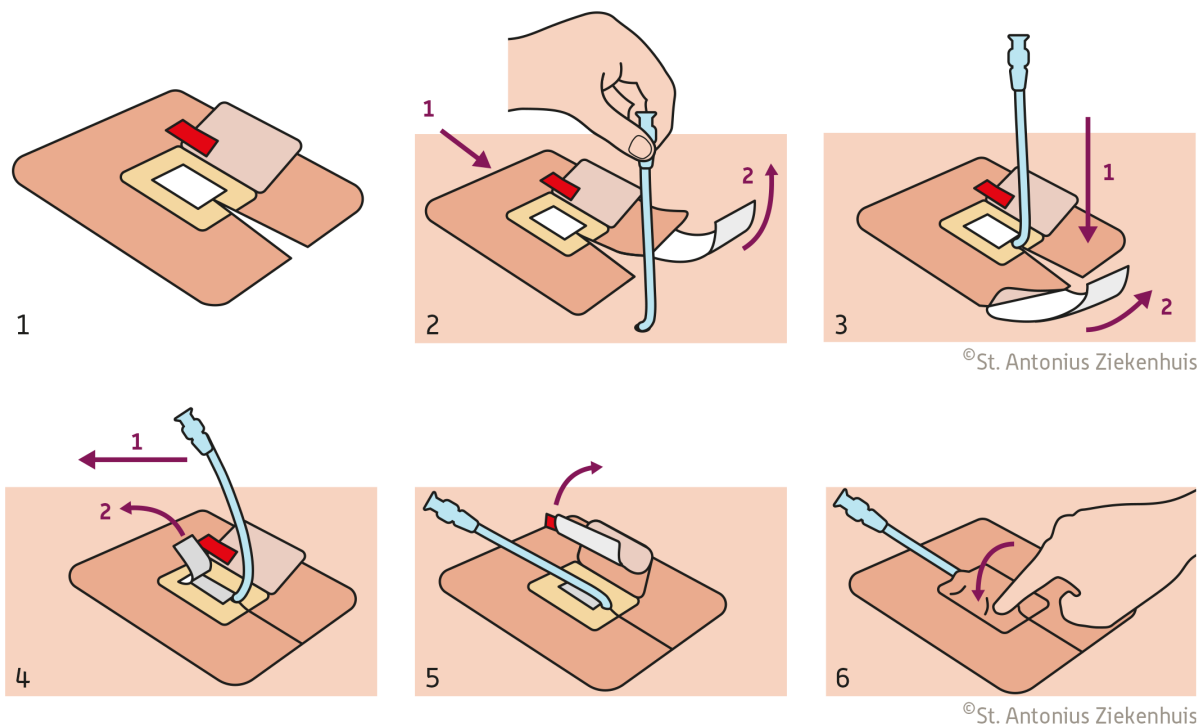
Hieronder leest u hoe u de katheter het beste kunt verzorgen.

Verzorging insteekopening

Verzorg de insteekopening van de katheter 1x in de week (in het begin dient u de pleisters 2x per week te wisselen). Bij lekkage of een geïrriteerde insteekopening verzorgt u de insteekopening 2x per week. De insteekopening is een toegang naar de nier en de kans op een infectie via deze opening is groot. De verzorging van de insteekopening moet daarom altijd zo hygiënisch mogelijk gebeuren. Hieronder leest u hoe u de insteekopening het beste kunt verzorgen.

- Verwijder voorzichtig de oude pleister bij de insteekopening. Laat de pleister, waarmee de katheter op uw zij is vastgemaakt nog zitten.

- Controleer de huid op ontstekingsverschijnselen, zoals roodheid, zwelling, warmte, pijn en wondvocht.
- Maak vervolgens de huid rondom de katheter voorzichtig schoon met een schoon en vochtig washandje.
- Verwijder zo nodig de pleisterresten met lauw water en zeep.
- Dep de omgeving van de insteekopening droog met een schone handdoek.
- Ontsmet de insteekopening met een wattenstokje gedoopt in chloorhexidine 0,5% in alcohol 70%. Alcohol 70% is verkrijgbaar bij de drogist en apotheek.
- Laat hierna de huid even drogen.
- Plak de nieuwe pleister volgens de gebruiksaanwijzing op de huid. (zie plaatje)

- Verwijder nu de pleister waarmee de katheter op uw zij is vastgeplakt.
- Verwissel de urinebeenzak voor een schone (dit hoeft u maar 1x per week zelf te doen). Aangezien de thuiszorg 2x per week de pleisterwissel doet zullen zij ook 1x per week de urinebeenzak wisselen.
- Ontsmet het uiteinden van de nefrostomiekatheter en de urinebeenzak met alcohol 70%.
- Wacht hierna 1 minuut en sluit dan de katheter aan op de urinebeenzak.
- Leg onder het aansluitstukje tussen de katheter en de slang van de beenzak een gaasje om drukplekken te voorkomen. Plak het gaasje af met een pleister.
- Bevestig de urinebeenzak met de beenbandjes aan uw been en maak de slang vast met een pleister.
- Belangrijk is dat de katheter tussen insteekopening en de beenzak niet dubbelknikt. Zo nodig plakt u hem vast met een pleister

Wassen en douchen

U kunt zich gewoon wassen en douchen met de nefrostomiekatheter. U hoeft niet bang te zijn dat de katheter eruit valt. De kans daarop is klein. Let er wel op dat u niet aan de katheter trekt.

Drinken

Om verstopping van de katheter te voorkomen is het belangrijk dat u voldoende drinkt: minimaal 2 liter op een dag.

Verwisselen en koppelen urinezakken

Ook het aansluiten of verwisselen van de urineopvangzakken moet zo hygiënisch mogelijk gebeuren. Hieronder kunt u lezen hoe u dit het beste kunt doen.

Algemene tips bij aansluiten of verwisselen

- Was altijd uw handen vóór en na de verzorging van de katheter.
- Maak altijd de aansluitingen tussen katheter en opvangzak schoon met een wattenstokje met alcohol 70%.
- Laat de aansluitingen altijd 1 minuut drogen.
- Zorg dat u niet trekt aan de katheter.
- Let op dat er geen knikken zitten in de verbindingsslang tussen de katheter en de urinebeenzak.
- De urinenachtzak moet altijd lager hangen dan uw nieren, omdat de urine anders niet goed in de zak kan lopen.

Koppelen van nachtzak aan beenzak

Voor de nacht koppelt u de urinenachtzak aan de aftapkraan van de beenzak, vervolgens opent u de aftapkraan. De urine kan nu ongehinderd aflopen in de urinenachtzak. Het koppelen doet u als volgt:

- Leeg de beenzak in het toilet.
- Verwijder de beschermkap van de slang van de urinenachtzak.
- Reinig de binnenkant van de aftapkraan van de beenzak met een wattenstokje met alcohol 70%.
- Laat het 1 minuut drogen.
- Koppel de slang van de urinenachtzak aan de aftapkraan van de beenzak.
- Open de aftapkraan van de beenzak.
- Bevestig de urinenachtzak aan het rekje en hang dit aan de zijkant van uw bed (lager dan het matras.)
- Het is prettig om de bandjes van de beenzak wat losser te maken of de beenzakhouder af te doen.
- Sluit 's ochtends de aftapkraan van de beenzak.
- Koppel de urinenachtzak los van de beenzak.
- Reinig het uiteinde van de aftapkraan van de beenzak met een wattenstokje met alcohol 70%.
- Leeg de volle urinenachtzak in het toilet. U mag deze hergebruiken. U kunt hem dan doorspoelen met water en weer hergebruiken voor maximaal 7 dagen (zie ook onder 'thuisgebruik nachtzak'). Daarna gooit u de nachtzak in een afvalcontainer.

Let op: Om infecties te voorkomen moet u voor en na het verwisselen van de urinebeenzak en urinenachtzak altijd uw handen wassen. Let er ook op dat er geen knikken zitten in de verbindingsslang tussen de katheter en de urinebeenzak.

Beenzak verwisselen

U kunt de beenzak 7 dagen gebruiken. Of korter als daar aanleiding toe is. Bijvoorbeeld bij lekkage, een geïrriteerde insteekopening of wanneer de urinebeenzak ruikt of vies is. Het verwisselen van de beenzak gaat als volgt:

- Leeg de beenzak in het toilet.
- Sluit de aftapkraan van de nieuwe beenzak.
- Schuif de beenbandjes door de daarvoor bestemde openingen in de beenzak.
- Verwijder de beschermkap van de slang van de nieuwe beenzak.
- Vouw de katheter die uit uw nier loopt aan het uiteinde dubbel of knijp deze dicht.
- Koppel de oude beenzak los van de katheter.
- Reinig de binnenkant van de katheteropening en het uiteinde van de slang van de beenzak met een wattenstokje met alcohol 70%.

- Laat het 1 minuut drogen.
- Koppel de nieuwe beenzak aan. Het is hierna niet langer nodig om de katheter dicht te knijpen of dubbel te vouwen.
- Bevestig de urinebeenzak aan uw bovenbeen of aan uw onderbeen, wat u het prettigst vindt.
- Gooi de oude beenzak (nadat u deze leeg heeft gemaakt) in een afvalcontainer.

Wanneer arts waarschuwen

Soms kan het gebeuren dat er urine langs de katheter lekt of dat er geen urine in de urinezak stroomt. Dit kan een aantal oorzaken hebben:

1. er zit een knik in de katheter;
 2. er zit een knik in de verbindingsslang tussen katheter en de urinebeenzak;
 3. de katheter zit verstopt door gruis of door een bloedstolsel;
 4. de katheter ligt niet goed in de nier.
- Oorzaak 1 en 2 kunt u zelf verhelpen door de katheter of de verbindingsslang weer in de juiste stand terug te brengen (de knik eruit te halen).
 - **Neem direct contact op** met uw huisarts of uw uroloog in het ziekenhuis bij de andere oorzaken (3 en 4).
 - **Neem ook direct contact op** met uw huisarts of de uroloog van het ziekenhuis wanneer:
 - de katheter eruit is gevallen (ook 's nachts of in het weekend!);
 - de insteekopening rood ziet, pijnlijk is en/of pust;
 - u pijn in uw zijden hebt;
 - u koorts krijgt;
 - de urine donker ziet en gaat ruiken.

Veilige zorg in het ziekenhuis

In het St. Antonius Ziekenhuis staat veiligheid voorop. Onze medewerkers doen er alles aan om uw bezoek aan het ziekenhuis zo goed mogelijk te laten verlopen. Help ons a.u.b. om goed voor u te zorgen door ons te vertellen:

- Welke medicijnen u gebruikt.
- Of u allergieën heeft.
- Of u (mogelijk) zwanger bent.
- Als u iets niet begrijpt.
- Wat u belangrijk vindt.
- Als u iets ziet wat niet schoon is.

Op de website van de Nederlandse Patiëntenfederatie (<https://www.patiëntenfederatie.nl>) leest u meer over hoe u zelf kunt bijdragen aan veilige zorg.

Expertise en ervaring

De urologen van het St. Antonius Ziekenhuis hebben uitgebreide expertise op het gebied van alle algemene urologische zorgvragen. Vanwege de omvang van de urologische praktijk hebben zij veel ervaring op het gebied van alle mogelijke urologische ziektebeelden.

Daarnaast beschikken zij over de meest moderne apparatuur om tot een goede diagnose te komen en de voor u meest passende behandeling aan te kunnen bieden.

Gerelateerde informatie

Specialismen

- Urologie (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/specialismen/urologie>)

Contact Urologie

T 088 320 25 00